

ELITE MŰVÉSZET

AZ ARANYKAPU ÁRNYÉKÁBAN

FOTO: MOLNÁR ZOLTÁN

Záborszky Gábor készítette néhány éve Budapest „legdrágább” műalkotását, amikor egyik munkájában közel egymillió forintot érő apróra zúzott papírpénzt használt fel. Aranylóan csillogó, hajlított reliefjei egyébként is a kortárs magyar művészet kuriózumának számítanak. Most ünnepi ragyogással töltik be a Kiscelli Múzeum puritán szépségű templomterét, ahol december 16-tól látható önálló kiállítása.

Záborszky régóta vágyott ebbe a különleges, nagy kihívást jelentő templomtérbe, amely mára már a művészet szentélyévé vált. Rendkívül inspirálólag hatott rá a transzcendentális tér, amelynek hangulatát művei ragyogásával próbálta kézzelfoghatóvá tenni. Záborszky mindig teljességre törekszik: ezért legszívesebben olyan helyen állít ki, ahol intenzív, szinte spirituális kapcsolat jöhet létre az adott tér és a művei között.

Első pillantásra persze nehéz eldönteni, hogy miből is készülnek Záborszky archaikus hangulatot sugalló, monumentális munkái: nem másból, mint papírból. Senki se gondoljon azonban a papír szó hallatán a mai leheletfinom levélpapírokra, mert különleges, eukaliptusz-papírmasszáról van szó, amelyből bonyolult eljárás során születnek műalkotások. A reliefek színezése egytől egyig a háztartásban fellelhető anyagoknak: kávé, tea, sőt vörösbör köszönhető, mert Záborszky – bár eredeti hivatását nézve festőművész – régóta nem tart festéket a műtermében. „Akad ott-hon jófajta vörösbör is, amelytől egészen fantasztikus, lilás árnyalatú lesz a papír száradás után”. Aranyat is használ, amelytől a reliefek időtlenné válnak, mint a középkor bizánci ikonjai. Az arany mást is tud: mélységet ad a műnek.

„Az a fajta monumentalitás vonz, amely a Stonehenge évezredes köveit jellemzi. Ezt a hangulatot próbáltam kapu című reliefeimben is megragadni, ahogy az esti nap aranylóan átsüt ezek között a hatalmas kötömbök között.”

Műterem-látogatásunk során persze nem ragadhatunk le csakis a művészetnél, beszélnünk kell a műkereskedelemről is, amelynek jelentőségét minden kortárs művész a saját bőrén tapasztalja.

„Volt egy időszak a nyolcvanas években, amikor még állt a vasfüggöny, és Nyugaton szinte egzotikusnak tartották a magyar művészetet. Manapság azonban már nagyon megnövekedett a konkurenciaharc, és sok jelentős külföldi művész rossz szemmel nézi, hogy a magyar művek bekerülhettek a legrangosabb múzeumokba, gyűjteményekbe. Néhányan például becsmerlően nyilatkoznak rólunk, hiszen az eladás külföldön is minden művész létérdeke” – mondja a művész.

„A hatvanas évek persze még az igazi elzárkózás időszakának számított: amikor középiskolába jártam, művészettörténet-tanárunk, Maksai bácsi titokban vetített nekünk pop-art és minimal art műveket, bár nyíltan bevallotta, hogy nem tud mit kezdeni velük” – emlékszik vissza. A mai információdömping korszakában hihetetlennek tűnik, de a Magyar Képzőművészeti Főiskolán még a hetvenes években is csak 1945-ig oktatták a művészet történetét. Azt, hogy utána mi minden történt a nagyvilágban, szinte titkolni kellett. Záborszky mégis századunk legendás művészt, Rauschenberget tartja mesterének, akinek műveivel a főiskola után külföldön ismerkedett meg: ezért zarándokol el most Bilbaóba, hogy részt vegyen nagy retrospektív megnyitóján, és újra személyesen is találkozhasson a művésszel.

A Kiscelli Múzeum tárlatával egyidőben még egy Záborszky-kiállítást láthatnak az érdeklődők december 16-tól a Rátz Stúdió Galériában (Madách I. u. 3.)

Sagmeister Nicolette